

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 października 2021 r.

Pozycja 135

POSTANOWIENIE

z dnia 29 czerwca 2021 r.

Sygn. akt Ts 113/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Przedsiębiorstwa Budowlanego [...] sp. z o.o. z siedzibą w B. w sprawie zgodności:

art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, ze zm.) w zakresie, w jakim „dopuszcza bieg pięcioletniego terminu na zgłoszenie roszczeń w okresie toczącego się postępowania ze skargi na uchwałę w przedmiocie ustanowienia bądź zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego”, z art. 7, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 88 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 4 sierpnia 2020 r. (data nadania) Przedsiębiorstwo Budowlane [...] sp. z o.o. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Urząd Miejski w B. 8 czerwca 2006 r. wydał w stosunku do [...] sp. z o.o. decyzję nr [...] o warunkach zabudowy, zezwalającą na budowę zespołu mieszkalnych budynków wielorodzinnych m.in. na działkach o nr [...], znajdujących się przy ul. [...] w B. Powyższy akt administracyjny został przeniesiony na skarżącą decyzją nr [...] Urzędu Miejskiego w B. z 12 lipca 2006 r. Na wniosek skarżącej 2 maja 2008 r. wydano decyzję o warunkach zabudowy dotyczących budowy zespołu mieszkalnych budynków wielorodzinnych.

Uchwałą Nr XXIX/332/08 z 19 czerwca 2008 r. (dalej: uchwała) Rada Miejska Białegostoku uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z dnia 8 lipca 2008 r., Nr 159, poz. 1551; wejście w życie 8 sierpnia 2008 r.). Zgodnie z treścią uchwały m.in. wskazane wyżej działki skarżącej znalazły się w obszarze, dla którego przewidziano wyłącznie funkcję usługową wraz z urządzeniami towarzyszącymi i parkingami oraz publiczną zielenią, urządzoną wraz z rzeką B. 15 września

2008 r. skarżąca wniosła skargę na tę uchwałę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w B. (dalej: WSA) a następnie, pismem z 26 listopada 2008 r., złożyła do Sądu Rejonowego w B. wniosek o zawezwanie Gminy B. do próby ugodowej. Podniosła, że zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, ze zm.; dalej: u.p.z.p.), przysługuje jej roszczenie o zapłatę odszkodowania, ponieważ podjęcie uchwały spowodowało, że korzystanie z nieruchomości (m.in. działek o nr 172/6, 172/12, 172/14, 172/16) stało się niemożliwe w sposób zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem.

Skarżąca 31 grudnia 2008 r. sprzedała na rzecz [...], prowadzącego działalność pod nazwą [...], prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej działki o nr [...] wraz z prawem własności budynku sportowego. Następnie 14 stycznia 2009 r. przeniosła na [...] – będącego członkiem zarządu i współnikiem skarżącej – prawo użytkowania wieczystego działek o nr [...]. Na posiedzeniu sądowym, które odbyło się 6 lutego 2009 r. (sygn. akt [...]), pełnomocnik Gminy B. nie wyraził zgody na zawarcie ugody.

Z treści załączonych do skargi orzeczeń wynika, że wyrokiem z 16 czerwca 2009 r. (sygn. akt [...]) WSA oddalił skargę na uchwałę. Na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez skarżącą Naczelny Sąd Administracyjny (dalej: NSA), wyrokiem z 15 marca 2010 r. (sygn. akt [...]), uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Wyrokiem z 7 października 2010 r. (sygn. akt [...]) WSA stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały w zakresie postanowień dotyczących obszaru oznaczonego symbolem 1.2 US, ZP, WS w części opisowej i graficznej (punkt 1) oraz, że nie podlega ona wykonaniu w tym zakresie do czasu uprawomocnienia się orzeczenia (punkt 2). W wyniku wniesienia skargi kasacyjnej od tego orzeczenia przez Gminę B. oraz skarżącą, NSA wyrokiem z 7 kwietnia 2011 r. (sygn. akt [...]) m.in. uchylił punkt 1 zaskarżonego rozstrzygnięcia i stwierdził nieważność uchwały w zakresie postanowień dotyczących działki nr [...] w części opisowej i graficznej.

Skarżąca wniosła do Sądu Okręgowego w B. powództwo o zasądzenie od Gminy Miasta B. na jej rzecz – tytułem odszkodowania za obniżenie wartości nieruchomości gruntowych [...] wskutek zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powołaną wyżej uchwałą – kwoty 10 950 744 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od dnia 28 października 2011 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 11 grudnia 2017 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w B. I Wydział Cywilny oddalił powództwo skarżącej. W uzasadnieniu wskazał, że powinna ona zgłosić swoje roszczenie w formie oświadczenia woli złożonego Gminie Miasta B. w zawitym terminie 5 lat od 8 sierpnia 2008 r., a więc od dnia, w którym plan miejscowy stał się obowiązujący (art. 37 ust. 3 u.p.z.p.). Okres ten nie mógł zostać wydłużony, w szczególności wyłączona była możliwość wstrzymania wykonania aktu prawa miejscowego, który wszedł w życie. Sąd wskazał, że skoro skarżąca zgłosiła swoje roszczenie dopiero w piśmie z 28 lipca 2015 r., to uczyniła to po upływie terminu zawitego.

Sąd Apelacyjny w B. I Wydział Cywilny wyrokiem z 8 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalił apelację skarżącej, przychylając się do ustaleń sądu I instancji. Skargę kasacyjną wniesioną od powyższego orzeczenia oddalił Sąd Najwyższy wyrokiem z 17 października 2019 r. (sygn. akt [...]). Rozstrzygnięcie to zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej 5 maja 2020 r.

Zarządzeniem z 6 listopada 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 24 listopada 2020 r.) Prezes Trybunału Konstytucyjnego, na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), wezwał skarżącą do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia wskazanego w skardze konstytucyjnej jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, tj. wyroku Sądu

Najwyższego z 17 października 2019 r. (sygn. akt [...]). Pełnomocnik skarżącej odniósł się do zarządzenia w piśmie z 1 grudnia 2020 r. (data nadania).

Zdaniem skarżącej doszło do naruszenia prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), ponieważ przyjęta w jej sprawie interpretacja art. 37 ust. 3 u.p.z.p. „pozwala na upływ terminu do zgłoszenia roszczenia przed momentem powstania szkody uzasadniającej to roszczenie”, a to z kolei „uniemożliwia skuteczne zgłoszenie roszczenia do gminy, co implikuje niespełnienie przesłanki do wystąpienia z żądaniem do sądu powszechnego” (s. 16 skargi). Skarżąca wskazuje także na zamknięcie przysługującej jej drogi do sądu (art. 77 ust. 2 Konstytucji) przez przyjęcie, że „termin zawity na zgłoszenie roszczenia może upłynąć przed rozstrzygnięciem sądu administracyjnego w zakresie ustalenia podstawy tego roszczenia, tj. uchwały w przedmiocie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego” (s. 18 skargi).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. W niniejszej sprawie skarżąca zakwestionowała konstytucyjność art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, ze zm.) o treści: „Roszczenia, o których mowa w art. 36 ust. 3, można zgłaszać w terminie 5 lat od dnia, w którym plan miejscowy albo jego zmiana stały się obowiązujące”.

3. W myśl art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile jest ona przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Z utrwalonej linii orzeczniczej Trybunału wynika przy tym, że do wyczerpania drogi prawnej w rozumieniu tego przepisu dochodzi w momencie, gdy skarżący uzyska prawomocne orzeczenie w następstwie skorzystania z przysługujących mu zwyczajnych środków odwoławczych. Podjęcie dalszych kroków zmierzających do wzruszenia takiego orzeczenia, także wtedy gdy towarzyszy im wydanie w sprawie dalszych rozstrzygnięć, nie mieści się już w zakresie pojęcia „wyczerpanie drogi prawnej” (zob. postanowienie z 21 marca 2018 r., sygn. Ts 195/17, OTK ZU B/2018, poz. 135).

Biorąc to pod uwagę Trybunał podkreśla, że ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, wydanym w postępowaniu cywilnym, jest prawomocny wyrok lub postanowienie, natomiast skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Tym samym termin do wniesienia skargi konstytucyjnej rozpoczyna bieg w momencie uzyskania przez skarżącego prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji. Podkreślić przy tym należy, że wniesienie skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, nie ma znaczenia dla biegu tego terminu (zob. postanowienie z 16 kwietnia 2013 r., sygn. Ts 21/13, OTK ZU nr 4/B/2013, poz. 439).

Trybunał stwierdza, że w niniejszej sprawie ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji jest prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z 8 sierpnia 2018 r. (sygn. akt [...]). W związku z tym to od daty doręczenia tego orzeczenia rozpoczął

bieg termin do wniesienia skargi konstytucyjnej. Skarżąca wniosła ją natomiast dopiero 4 sierpnia 2020 r. (czyli 3 miesiące po doręczeniu jej wyroku SN o oddaleniu skargi kasacyjnej), a więc po przekroczeniu, przewidzianego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, terminu jej wniesienia.

Ze względu na niedochowanie ustawowego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – odmawia nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.